

Afdeling	: R&E - Algemeen	Raadsvoorstel:
Naam opsteller voorstel	: Pierre Heuts (0495-575242)	DJ-2591191
Portefeuillehouder	: M.J. (Martijn) van den Heuvel Msc.	Zaaknummer: 2580066
		Publicatie: Openbaar

Onderwerp

Concept Omgevingsprogramma Binnenstad Weert.

Voorstel

Wensen en/of bedenkingen kenbaar te maken ten aanzien van het concept Omgevingsprogramma Binnenstad Weert.

Inleiding

De binnenstad speelt een belangrijke rol voor onze inwoners, bezoekers en toeristen. Ontmoeten staat centraal en er is ruimte voor werken, wonen, cultuur en evenementen. Ook fungeert de binnenstad als uithangbord van de gemeente. Voor de regio vervult Weert een centrumfunctie met een breed palet aan voorzieningen, waaronder die in de binnenstad.

In het coalitieprogramma Weert 2022-2026 'Samen Doen – Eerlijk, Sociaal en Ambitueus' krijgt de binnenstad, als belangrijk uithangbord, de nodige aandacht. Want een binnenstad is nooit helemaal 'af' en vraagt continu om aandacht om mee te kunnen bewegen op de dynamiek die er is.

Op 12 juni 2024 heeft de gemeenteraad de Omgevingsvisie vastgesteld. De Omgevingsvisie gaat over de fysieke ontwikkeling van Weert richting 2035-2040 en de wijze waarop we samenwerken aan de doelen. De visie is uitgewerkt in vijf deelgebieden, waaronder de binnenstad. Een verdere uitwerking hiervan vindt plaats in het Omgevingsprogramma Binnenstad Weert, welk nu in concept aan u voor ligt.

Het Omgevingsprogramma bevat een programma voor één of meer onderdelen van de fysieke leefomgeving:

- Uitwerking van het te voeren beleid voor ontwikkeling, gebruik, beheer of behoud daarvan;
- Maatregelen om een of meer omgevingswaarden te voldoen of een of meer andere doelstellingen voor de fysieke leefomgeving te bereiken.

De basis voor het Omgevingsprogramma Binnenstad Weert is vastgelegd in een startnotitie Omgevingsprogramma Binnenstad (collegebesluit 7 mei 2024). In de raads werkgroep ruimte is op 5 september 2024 een toelichting op het programma gegeven. In het programma is rekening gehouden met Motie IV.M.2 'Vitale Binnenstad' (Kadernota 2025), zie bijlage 5.

Relatie tot de strategische visie

In de Strategische visie wordt onder meer aangegeven dat de binnenstad een ontmoetingsplek blijft waar het naast winkelen ook gaat om beleving in het algemeen. Hierbij zijn culturele voorzieningen en andere vormen van ontspanning, ontmoeting en groen van belang.

Effect

Het Omgevingsprogramma draagt bij aan de volgende maatschappelijke effecten:

- Inwoners wonen passend bij hun behoefte

- Weert heeft een aantrekkelijk woon- en leefklimaat
- Weert heeft een aantrekkelijk vestigingsklimaat
- Weert is klimaatneutraal
- Weert vervult een centrumfunctie voor de omgeving

Doel(en)

In het programma gaan we werken aan de 4 doelen voor de binnenstad uit de Omgevingsvisie:

1. Vitale binnenstad: compacter centrum, transformatie, mix van functies, ruimte voor nieuwe ontwikkelingen, eigentijdse woon-werkmilieus, nieuwe concepten, groen etc.
2. Versterken identiteit: werken met sfeergebieden, marketing/communicatie.
3. Klimaatadaptief centrum: o.a. vergroening en verkoeling, waterstructuur.
4. Behoud van een goed bereikbare binnenstad: auto is te gast en fietsers en voetgangers krijgen ruim baan, fietsenstallingen, herinrichting Stationsstraat, duurzame mobiliteit, bevoorradingsroutes.

Argumenten

Het programma is een verdere uitwerking van de Omgevingsvisie in activiteiten en maatregelen.

De Omgevingsvisie schetst een duidelijk beeld van de (toekomstige) binnenstad van Weert. De binnenstad als een plek om te ondernemen, te winkelen, te wonen, te genieten en om te ontmoeten. Voor eigen inwoners, bezoekers en toeristen van verder weg. Het Omgevingsprogramma is een uitwerking van deze visie. Door de uitvoering van het programma kunnen we de 4 doelen voor de binnenstad ook daadwerkelijk realiseren. Dit Omgevingsprogramma is niet verplicht gesteld onder de omgevingswet, we stellen het vrijwillig op.

Het Omgevingsprogramma is opgesteld aan de hand van de systematiek van Sturen op effecten.

Basis voor het programma is een uitgewerkte doelenboom met effecten, doelen, resultaten en activiteiten. Hiermee sluiten we aan op deze systematiek die o.a. ook in de P&C cyclus wordt gebruikt.

Het is van belang om in te spelen op ontwikkelingen en behoeftes.

De binnenstad verandert als gevolg van allerlei ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld online winkelen of de behoefte aan meer groen en ontspanning. Het aantal winkels neemt al jaren af, voornamelijk in de branches mode, schoenen en luxe. Ondanks transformatie (veel leegstand is ingevuld door met name wonen) is de leegstand met 21% (van het aantal verkooppunten) hoog. We zien dat winkels in de aanloopstraten het moeilijker hebben, omdat deze vaak op minder goede looproutes zitten of een kwalitatief minder passende invulling hebben.

Verwacht wordt dat de afname van winkels de komende jaren met 10-20% verder doorzet. Daarom is het belangrijk om in te spelen op de behoeftes van inwoners, bezoekers, (nieuwe) ondernemers, jong en oud, culturele en maatschappelijke instellingen. Dat betekent dat de binnenstad veel meer dan nu een aantrekkelijke plek moet zijn voor verblijf, vermaak, ontmoeting en ontspanning buiten het winkelen om. Het programma bevat een aantal activiteiten om dit karakter te versterken.

Hiermee kunnen we de binnenstad van Weert beter positioneren.

Een van de vier doelen waarlangs het programma is opgesteld is 'versterken identiteit'. In samenwerking met Weert Marketing kunnen we de 'Unique Sellingpoints' van de binnenstad beter naar buiten toe laten zien. In de Omgevingsvisie wordt het kleinschalige, gemoedelijke, historische en intieme karakter genoemd. Op zichzelf zijn deze kwaliteiten niet uniek. Echter gebundeld en in samenspel is deze combinatie wel onderscheidend. Ook komt de vraag op hoe onze binnenstad het gevoel van identiteit en trots kan versterken. Pas als dat lukt kunnen steeds meer inwoners (weer) ambassadeur zijn van de binnenstad, zodat meer mensen verleid worden om er te komen.

Dit is een flexibel programma.

Het programma is flexibel en heeft een looptijd tot 2030. Door deze flexibiliteit kunnen we meebewegen op de dynamiek die er is en activiteiten bijstellen. Want een binnenstad is nooit helemaal 'af'. Uit de monitoring, die via de P&C cyclus plaatsvindt, moet blijken in hoeverre de doelen van het Omgevingsprogramma worden bereikt.

Het Omgevingsprogramma is integraal van opzet.

Ondernemers, vastgoedeigenaren, culturele en maatschappelijke instellingen en de gemeente hebben elkaar nodig om een toekomstbestendige, prettige binnenstad te ontwikkelen. In werkelijkheid zijn veel meer partijen betrokken zoals bijvoorbeeld bewoners, jongeren, evenementen, toerisme en culturele en maatschappelijke instellingen. Alle benodigde partijen worden gezamenlijk ook wel de 'gouden cirkel' genoemd. Vanwege de vele thema's is ook intern een integrale aanpak gewenst. Bij de opzet en uitvoering is dan ook een beleidsmatige verbinding gemaakt tussen enerzijds economie en anderzijds (onder andere) cultuur, erfgoed, wonen, groen, duurzaamheid, mobiliteit, toerisme en veiligheid. Voor een adequate uitvoering van het programma is samenhang in de uitvoering van groot belang.

We streven naar een gezamenlijke uitvoering en financiering.

Een aantal reeds lopende of nieuwe activiteiten worden door de gemeente gefinancierd. Omdat het programma een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van alle betrokken partners willen we naar een situatie groeien waarin minimaal (alle) vastgoedeigenaren en ondernemers financieel bijdragen aan de voor hen profijtelijke en collectieve investeringen in de binnenstad. Ook worden mogelijke subsidies onderzocht om het programma te financieren (Regiodeal Rijk, leefbaarheidsfonds Provincie).

Er is een relatie met het Omgevingsplan.

Het Omgevingsprogramma is zelfbindend en bindt dus alleen het college. Mochten in het Omgevingsprogramma opgenomen maatregelen juridische borging behoeven, dan dient dit in het Omgevingsplan te worden vastgelegd. Het Omgevingsplan is immers wel juridisch bindend.

Het college is bevoegd het Omgevingsprogramma vast te stellen.

Het is het college dat het Omgevingsprogramma vaststelt. Dit is geregeld in artikel 3.4. van de Omgevingswet. Bij de vaststelling van een Omgevingsprogramma dient het college rekening te houden met de taken en bevoegdheden van de raad en kan er bijvoorbeeld afstemming met de raad worden gezocht. In deze wordt hier invulling aan gegeven door het concept Omgevingsprogramma voor wensen en bedenkingen aan de raad voor te leggen. Het programma is zelfbindend voor het college, dus niet vrijblijvend. Naast het wettelijke argument betreft dit uitvoerende maatregelen, en geen nieuw beleid of nieuwe kaders.

Er vindt periodiek afstemming plaats tussen de programma's.

Omdat de programma's onderling met elkaar in verband staan vindt er regelmatig afstemming plaats in een programma overleg.

Kanttelingen en risico's

Een aantal acties zijn nog onvoldoende gedetailleerd uitgewerkt.

Voor de uitwerking van een aantal acties is tijd (en soms ook geld) nodig. Daardoor kan voor deze acties nog niet worden ingeschat welke middelen nodig zijn. Dit is een gevolg van het vroege stadium waarin zich dit programma bevindt.

Het complexe krachtenveld kan tot vertraging of frustratie leiden.

Het is belangrijk om het programma samen met de partners op te pakken. Echter de uitvoering van de plannen kunnen ook individuele belangen raken. Dit vraagt om zorgvuldige gesprekken en transparantie enerzijds, maar soms ook om het maken van keuzes als gemeente, daar waar belangen niet bij elkaar komen.

Bij de begroting 2025 kunnen andere afwegingen worden gemaakt.

Het programma bevat veel activiteiten die in de begroting 2025 als prioriteit zijn aangemerkt of daarmee in relatie staan:

- Continuëren Stichting Streetwise 2025-2026: In totaal € 150.000,- (€ 75.000,- voor 2025 en € 75.000,- voor 2026).
Dit is belangrijk om ondernemers te blijven begeleiden (opstellen businessplan, bemiddelen huurvoorwaarden, financiering, vergunningaanvragen) en om objectief te adviseren over subsidietoekenning in het kader van het stimuleringsfonds binnenstad.
- Continuering en versterking binnenstadmanagement: structureel € 130.000,-.
Om de ambities uit de Omgevingsvisie via het Omgevingsprogramma voor de binnenstad te realiseren willen we beweging op gang brengen. Beweging waar alle partijen (gemeente, binnenstadondernemers, vastgoedeigenaren, culturele en maatschappelijke instellingen, bewoners en toerisme) bij zijn betrokken en collectief eigenaar van zijn. Hiervoor is een versterking van het binnenstadmanagement nodig. Een aanspreekpunt en 'spin in het web' die verbindt, aanjaagt, signaleert, enthousiasmeert en aanstuurt. De afgelopen twee jaar was deze taak tijdelijk belegd bij de regisseur binnenstad, maar zijn activiteiten lopen dit jaar af. Om hieraan door een vergelijkbare inzet een vervolg aan te geven zetten we in op continuering en versterking van het binnenstadmanagement.
- Opstellen integraal gebiedsplan: € 75.000,-
Deze activiteit is vooral gericht op het toekomstbestendig maken van de binnenstad op het vlak van inrichting en de ruimtelijke impact van activiteiten. Ook in de toekomst willen we evenementen blijven faciliteren en toch een gezellige en klimaatrobuuste binnenstad creëren. Voor de profilering en het functioneren van de binnenstad naar de toekomst toe als bruisende centrumstad en de wijze waarop de openbare ruimte hiervoor kan worden ingezet wordt een integraal gebiedsplan uitgewerkt. Het gebiedsplan geeft voor de gehele binnenstad inclusief de singels aan hoe de openbare ruimte vanuit een totaalplan uitwerking geeft aan de behoeften en opgaven van de binnenstad. Hierbij wordt een koppeling gemaakt met de sfeergebieden uit de Omgevingsvisie. Het resultaat is een integraal gebiedsplan waar mobiliteit, parkeren (inclusief fietsparkeren), evenementen (inclusief Kermis), vergroening, water en cultuurhistorie deel van uitmaken. Afzonderlijke activiteiten en (bouw)ontwikkelingen worden zodoende aan één gemeenschappelijk eindbeeld gekoppeld.
- Herinrichting Stationsstraat: € 1.146.000,-
Met de inrichting van de Stationsstraat willen we meer sfeer en beleving creëren in aansluiting op de behoefte van bewoners en ondernemers. Door middel van inrichting, vergroening en met historische kenmerken wordt de herkenbaarheid en identiteit versterkt.
- Optimaliseren dienstverlening t.b.v. evenementen: € 206.000,- (2025)
Weert kent een groot aantal (vrijwilligers)organisaties die evenementen organiseren en daarmee bijdragen aan de levendigheid van onze stad en dorpskernen. De aanvragen voor evenementen stijgt en we willen deze conform ons Uitvoeringsbeleid snel, tijdig en accuraat kunnen blijven afhandelen. Daarnaast willen we meer in gesprek aan de voorkant met organisatoren om efficiency in de afhandeling te bewerkstelligen.

Ook bevat de begroting vervangingsinvesteringen voor de openbare verlichting en de sfeerverlichting in de binnenstad.

Het risico is aanwezig dat uw raad bij de integrale afweging 2025 andere keuzes maakt waardoor hiervoor geen middelen beschikbaar zijn. In dat geval worden een aantal resultaten niet gehaald en wordt het programma op die onderdelen bijgesteld.

De gemeente houdt zich aan haar eigen rol.

De gemeente heeft verschillende rollen die per activiteit kunnen wisselen. Indien de overige binnenstadspartijen hun initiërende rol niet pakken (voor die activiteiten waar dit is afgesproken), dan neemt de gemeente deze rol niet over. In dat geval komt een activiteit niet van de grond.

Financiële gevolgen

De acties uit dit programma zijn financieel te verdelen in kosten die nodig zijn voor:

- De organisatie (uitvoeringskracht, bemensing en inhuur expertise) (€ 130.000,- per jaar, prioriteit aangevraagd)
- Aanjagen initiatieven derden (stimuleringsfonds – is gedekt)
- Investerings in de openbare ruimte (zoals herinrichting Stationsstraat, toekomstig groenonderhoud – kosten nog te bepalen)
- Onderzoekskosten (€ 75.000,- voor het gebiedsplan, prioriteit aangevraagd)

In de uitwerking en uitvoering van het programma nemen we ook de mogelijke bijdragen van derden (Rijk, Provincie, ondernemers etc.) en bestaande budgetten mee.

Participatie

In Weert hanteren we de participatieladder die meerdere niveaus van participatie bevat. Het beleidskader van dit programma, de Omgevingsvisie, is participatief doorlopen. De inhoudelijke kaders en doelen zijn daarbij vastgelegd. Hierbij is voldoende duidelijk geworden welke stakeholders een rol spelen bij het programma binnenstad: ondernemers, vastgoedeigenaren, bewoners, de toeristische sector, culturele en maatschappelijke instellingen en de gemeente. Samenwerking en afstemming tussen deze belanghebbenden is nodig. Vanuit de samenwerking kan worden bijgedragen aan gedragen plannen en activiteiten. Het is belangrijk dat alle partijen hun activiteiten op elkaar afstemmen.

De belangrijkste doelen van het participatieproces voor dit programma:

1. Het goed informeren en mee laten denken van direct belanghebbenden;
2. Het versterken van initiatief en energie uit de binnenstad;
3. Het vergroten van draagvlak.

In aansluiting op deze doelen zijn bij de totstandkoming van dit programma in een tweetal bijeenkomsten vertegenwoordigers betrokken van binnenstadspartijen. Vervolgens is het programma besproken in het overleg stakeholders binnenstad. Dit programma is mede op basis van hun input tot stand gekomen. Vooraf is gezorgd voor een goede informatievoorziening, en de resultaten zijn achteraf teruggekoppeld. De betrokkenheid van partijen eindigt echter niet met het opstellen van dit programma, ze zijn onmisbaar voor de verdere uitvoering.

Communicatie

Het programma wordt op de gemeentelijke website en bij de ondernemers via hun communicatiekanaal Channels verspreid. Betrokkenen ontvangen het plan persoonlijk per mail.

Planning

Het programma loopt tot 2030. De komende jaren werken we samen met partners aan de activiteiten.

Evaluatie

De inspanningen en resultaten vragen om een gestructureerde monitoring en evaluatie zoals beoogd in de Omgevingswet. Uitgangspunt is dat de gemeenteraad en de samenleving de voortgang transparant kunnen volgen. Jaarlijks voeren we een evaluatie uit, waarna de resultaten ervan door het college worden besproken, op basis waarvan kan worden bijgestuurd. Inzet is om de jaarlijkse resultaten samen met die van andere Omgevingsprogramma's aan de raad aan te bieden binnen de reguliere P&C cyclus.

Bijlage(n)

1. Bezoekersonderzoek adviesbureau DTNP/Radboud Universiteit Nijmegen
2. Statistische gegevens (Locatus, CBS)
3. Overzicht leegstandsinstrumenten
4. Doelenboom
5. Motie IV.M.2 Vitale Binnenstad (Kadernota 2025)

Bijbehorend ontwerpraadsbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Burgemeester en wethouders van Weert,

secretaris,	de burgemeester,
A.M.A. Vrijenhoek	mr. R.J.H. Vlecken

Nummer raadsvoorstel: DJ-2591191

Advies raadscommissie

De raadscommissie R&E acht het voorstel rijp voor behandeling in de raad, als bespreekstuk.

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Weert,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 24 september 2024.

besluit:

Wensen en/of bedenkingen kenbaar te maken ten aanzien van het concept Omgevingsprogramma Binnenstad Weert.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 31 oktober 2024.

De griffier,	De voorzitter,
mr. M.H.R.M. Wolfs-Corten	mr. R.J.H. Vlecken